

N:o 18/1937.

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 18/1937 i anledning av landstingsmannen Evald Häggbloms motion till landstinget med förslag om ändring av § 56 i landskapets vallag.

I anledning av förenämnda motion, varöver landstinget inbegärt utlåtande av lagutskottet, får utskottet värdsammast framhålla följande.

Landstingsman Häggbloms ändringsförslag avser att avlägsna ett missförhållande, som enligt gällande vallag vid jämn röstfördelning mellan kandidatlistor i valförbund och fristående kandidatlistor kan förekomma, nämligen att valförbundets kandidater i själva verket icke uppnå ens samma röstetal som de fristående listornas kandidater. Vid sitt försök att gynna bildandet av valförbund skjuter han emellertid över målet och föreslår en lagändring, som vid val, där valförbund förekommer, kan tänkas helt och hållet döda möjligheten att å fristående lista framgångsrikt framföra någon kandidat. Följden bleve, att de fristående listorna vid framtida val komme att försvinna och att olika intressegrupper komme att sammangå i valförbund.

Detta synes motionären även själv medgiva, då han i petitionen framhåller att en sådan jämnhet, som hans exempel utvisa, förekommer endast i teorin och att varje högre grad av ojämnhet medför en förskjutning av styrkeförhållandet mellan de fristående listorna och valförbundet till förmån för det senare.

Utskottet har därför icke kunnat förorda ändringsförslaget, sådant det framlagts, helst lagändringen i praktiken komme att innebära även en principiell ändring, nämligen en partiell övergång till det rösträkningssystem, som gäller vid kommunala val. Däremot är utskottet i princip ense med motionären därom, att en brist föreligger och att denna kan bli betydelsefull.

Uppenbarligen har samma missförhållande, för vars avlägsnande i landskapet motionären gjort sig till talesman, observerats även i riket, vars nya lag angående riksdagsmannaval, given den 31 januari 1935, infört ett stadgande, som icke förekommer i vallagen den 20 juli 1906 och sålunda icke heller i landskapets vallag, som bygger på 1906 års lag. I 1935 års lag stadgas nämligen i § 61: "Ej må jämförelsetal, som uppkommit genom sammanräkning enligt § 60, överstiga det, som skulle

tillkommit kandidat, om alla där avsedda röstgrupper hade utgjort en sammansatt röstgrupp." Detta stadgande önskar utskottet för sin del förorda till införande jämväl i landskapets vallag, och då motionären, som utskottet vid ärendets behandling varit i tillfälle att höra, för utskottet uppgivit, att han vid avfattandet av motionen förbisett ovan nämnda stadgande i rikets vallag, och medgivit, att detta stadgande bättre sammangår med hans verkliga avsikt än hans eget i motionen framförda förslag, har utskottet beslutat föreslå att meranämnda stadgande införas i vallagen såsom mom. 2 under § 56. Framhållande slutligen, att tillägget icke nödvändiggör någon ändring av § 60 i vallagen, får utskottet för landstinget vördsammast föreslå,

att landstinget ville antaga nedannämnda förslag till landskapslag om tillägg till § 56 i vallagen för landskapet Åland.

"på därom gjord framställning har Ålands landsting antagit nedanstående förslag till

L a n d s k a p s l a g

om tillägg till § 56 i vallagen för landskapet Åland.

§ 56.

Är någon kandidat i annat fall, än i 55 § sagts, gemensam för två eller flere röstgrupper, enkla eller sammansatta, vare sammanräknade beloppet av de jämförelsetal, han i dem erhållit, hans slutliga jämförelsetal.

Ej må jämförelsetal, som uppkommit genom sammanräkning enligt mom. 1, likväl överstiga det, som skulle tillkommit kandidat, om alla där avsedda röstgrupper hade utgjort en sammansatt röstgrupp."

Mariehamn den 19 november 1937.

På lagutskottets vägnar:

Robert Rosenblad.

Johannes Eriksson

Närvarande i utskottet: Robert Rosenblad, Johannes Eriksson, Johannes Holmberg, Fanny Sundström och Jonatan Sjöblom.